

Iva Hoňková
ilustrace Irena Lachoutová

Když potřebuje zachránit vrtulník

V první řadě bych chtěla moc poděkovat všem, kteří mi s knihou pomáhali. Největší dík patří Vlastimilu Kolomazníkovi, majiteli Leteckého muzea Viléma Götha v Dačicích. S jeho laskavým svolením jsem děj knihy umístila právě do tohoto muzea, kde si můžete prohlédnout vrtulník Mi-2, jeden z hlavních zdejších exponátů, který by mohl vyprávět podobný příběh jako naše hlavní hrdinka Terežka.

Dalším úžasným člověkem, bez kterého by tato kniha nemohla vzniknout, je pan Karel Duchan, bývalý vojenský pilot a současný instruktor v Centru leteckého výcviku LOM PRAHA s.p.

Za pomoc děkuji také některým bývalým a současným příslušníkům vojenského i civilního letectva České republiky a Slovenska a leteckým nadšencům. Jsou to pánové:

Dušan Kováčik a Tibor Bosák z Aero Slovakia a.s. (Nitra, Slovensko), Pavol Bátorovský, Pavol Bátorovský ml., Milan Jesenský, Libor Špůrek, Petr Polívka, Josef Plachý, Martin Belujský, Čeněk Urbanec a Milan Koutný.

Iva Hoňková
ilustrace Irena Lachoutová

Když potřebuje zachránit vrtulník

bambóok

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Iva Hoňková

Když potřebuje zachránit vrtulník

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou bambóok

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 8734. publikaci

Ilustrace Irena Lachoutová

Odpovědná redaktorka Zuzana Burdová

Grafická úprava Antonín Plicka

Zpracování obálky Antonín Plicka

Počet stran 80

Vydání 1., 2022

Vytisklo TISK CENTRUM s.r.o., Moravany u Brna

© Grada Publishing, a.s., 2022

Cover Illustration © Irena Lachoutová, 2022

ISBN 978-80-271-4788-5 (pdf)

ISBN 978-80-271-3750-3 (print)

Obsah

Předmluva	7
Školní výlet	9
Mi-2, seznamte se	17
Školní projekt	24
Nečekaná návštěva	31
Když dojdou baterky	35
Velké bříško	37
Výsadkáři	41
Konečně vrtulník	46
Záhadná nemoc	57
Můj pilot	63
Zkoušky motorů	68
Vrtulníkový den	73
Závěr	79

Předmluva

Milí malí i velcí,

opět se spolu setkáváme u další knihy z leteckého prostředí. Byli jste to hlavně vy, kdo jste mě inspirovali k jejímu napsání. Stejně jako u předchozího knižního titulu „Mezi námi letadly“, naleznete i v této knize volně převyprávěné příběhy ze skutečného života.

Nahlédněme společně do světa vrtulníků a nechme se těmito krásnými stroji unášet do míst, kam není možné dojít – jen doletět. Hlavní hrdinkou je malý vrtulník Mi-2 s krásným jménem Terezka, který na vás už netrpělivě čeká...

LETECKE'

MUZEUM

Školní výlet

Bylo jaro. Sluníčko už krásně hřálo a blížily se jarní prázdniny. Děti ze 4. B spolu s paní třídní učitelkou na základní škole v Dačicích si na poslední vyučovací den před prázdninami naplánovaly výlet do místního leteckého muzea. Sraz byl před školou v osm hodin ráno, což paní učitelka ještě den předem zdůraznila.

„Na nikoho nebudeme čekat! Kdo přijde pozdě, přidá se k 4. A a napíše si s nimi cvičný diktát z českého jazyka.“

„Uff, tak to si pro jistotu raději přivstanu,“ prohodil Kuba směrem ke své spolužačce Zuzce.

„Já taky,“ usmála se copatá dívenka.

Kuba a Zuzka byli nerozluční kamarádi už od první třídy. Bydleli ve společné bytovce a jeden bez druhého neudělali ani krok.

Na druhý den ráno se celá třída sešla přesně ve smluvený čas. Paní učitelka jen spokojeně pokývala hlavou. „Jsme všichni? No sláva, tak můžeme vyrazit.“

„Už se nemůžu dočkat,“ odpověděl zvesela Kuba a ostatní spolužáci se přidali. Muzeum nebylo od školy moc daleko. Nad velkými vraty visela obrovská cedule, která zvala návštěvníky k prohlídce.

„Jedno skupinové vstupné,“ řekla paní učitelka majiteli muzea u pokladny, zaplatila a šla si s dětmi prohlédnout exponáty.

„Letecké muzeum má čtyři místnosti,“ začal vyprávět majitel muzea. „V první, té největší, si můžete prohlédnout průškovací letoun Z-37 Čmelák, větroň L-13 Blaník a vedle něj sportovní a výcvikový Zlín Z-142. Do toho se můžete i posadit, ale prosím postupně a opatrně,“ usmál se, když viděl, jak se dětem rozzářily oči nadšením. „V této místnosti můžete mimo jiné shlédnout

například letecké přístroje či motory, včetně těch, které pocházejí z Dačic nebo které mají s městem něco společného.“

„Jste úžasný.“ Paní učitelka si vytáhla notýsek a začala si dělat poznámky. „Víte, já nejsem zas až takový technický typ, ale ráda bych napsala do školních novin krátkou reportáž z našeho výletu.“

„Ale jistě. Samozřejmě,“ odpověděl majitel muzea a pokračoval dál ve výkladu. „Ve vedlejší místnosti se nacházejí plastické modely letadel. Když postoupíte do třetí místnosti, můžete se seznámit s historií dačických pilotů, kteří působili v řadách britského Královského letectva, zkráceně RAF. Dále jsou tam vystaveny různé řezy leteckých součástí – to abyste viděli, jak která vlastně funguje. K vidění je tam taky vystřelovací sedačka z tryskového letounu Mig-21 KM-1. Jednou z posledních novinek, která přibyla do sbírky, je maketa části trupu britského bombardovacího a stíhacího letadla DH Mosquito B. IV – na tu jsem opravdu velmi hrdý. A konečně, vzadu na zahradě leží vrak vrtulníku Mi-2, do kterého se také můžete posadit. Dostanete se k němu tudy,“ ukončil krátkou přednášku a ukázal rukou tím směrem.

„Opravdu nádherná sbírka,“ pochvalovala paní učitelka.

Děti se procházely po místnostech a pozorně si prohlížely všechny exponáty. Nejvíce se zdržely u modelů letadel, kde jim milý majitel muzea vysvětloval, o které typy se jedná, na fotografiích ukazoval skutečná letadla a vykládal, k čemu a kdy sloužila.

„Paní učitelko! Zuzce se udělalo nevolno,“ zvolal Kuba a ukazoval na spolužačku, která byla v obličeji celá bílá.

„Běž s ní na chvíli do zahrady,“ řekl pan muzejník. „Projdete tady tou úzkou chodbičkou a dáte se doprava. Hned u východu je malá dřevěná lavička a studna s pitnou vodou.“

„Ano, to je dobrý nápad,“ přidala se paní učitelka. „My si to tady prohlédneme a hned za vámi přijdeme.“

Kuba mírně přikývl a spolu se Zuzkou se vydali na čerstvý vzduch. „Je mi to líto,“ fňukla copatá dívka, když se vypotácela ven a ztěžka dosedla na malou lavičku. „Tak ses na ten výlet těšil a já ti to celé pokazila,“ chytila se za hlavu.

„Nesmysl,“ mračil se Kuba, „vždyť bydlíme kousek odtud. Domluvíme se a zajdeme si sem někdy jindy. Ukaž, podej mi kapesník. Namočím ti ho.“

„Hezky se staráš o svou kamarádku,“ ozvalo se odněkud tichým hlasem.

Kuba se rozhlížel kolem sebe, ale nikoho neviděl. Jen v rohu u plotu se v trávě krčila zarostlá kabina něčeho, co kdysi mohlo vypadat jako vrtulník.

„Je tady někdo?“ zeptal se chlapec.

„Já,“ ozvalo se zase.

„Kdo já?“ přidala se Zuzka.

„Ty to slyšíš taky! Výborně, takže nemám halucinace,“ ulevilo se Kubovi.

„Jsem tady. Za tím suchým keřem.“

„Majitel muzea tady má buď trpaslíky, anebo nějaký přístroj, který mluví,“ přemýšlela Zuzka.

„Trpaslíky bych vyloučil,“ prohodil Kuba, položil mokrý kapesník spolužačce na rozpálené čelo a vydal se za keř. „Proboha, ty ale vypadáš! Kdo tě takhle zřídil?“ řekl, když spatřil kabinu. Prohlížel si ji se zájmem a pak rukou jemně přešel po čelním skle. Bylo celé zažloutlé a popraskané.

„Nikdo mě nezřídil. Jen se na mě podepsal zub času,“ odpověděla.

„Ty-ty-ty vážně mluvíš!?“ Kuba stál jako opařený a protíral si oči, jestli se mu to nezdá.

„Zázrak!“ vykřikla Zuzka.

„Nesmysl,“ reagoval na to Kuba. „Stroje přece nemluví!“

„Mluví, ale jen tichým hlasem. A jen s tím, s kým mluvit chtějí,“ řekla kabina.

„Aha, tady jste,“ ozvala se od dveří paní učitelka. „Vypadá to, že Zuzce už je líp.“

„Ano, čerstvý vzduch dělá zázraky,“ odpověděla copatá dívenka.

„Pokud se vám u nás líbí, klidně tu můžete ještě pobýt,“ navrhl majitel muzea.

„Vážně? Můžeme, pane muzejníku?“ radovaly se děti.

„Jasně! A říkejte mi Vlastíku. Jakýpak pan muzejník,“ smál se pod knírkem.

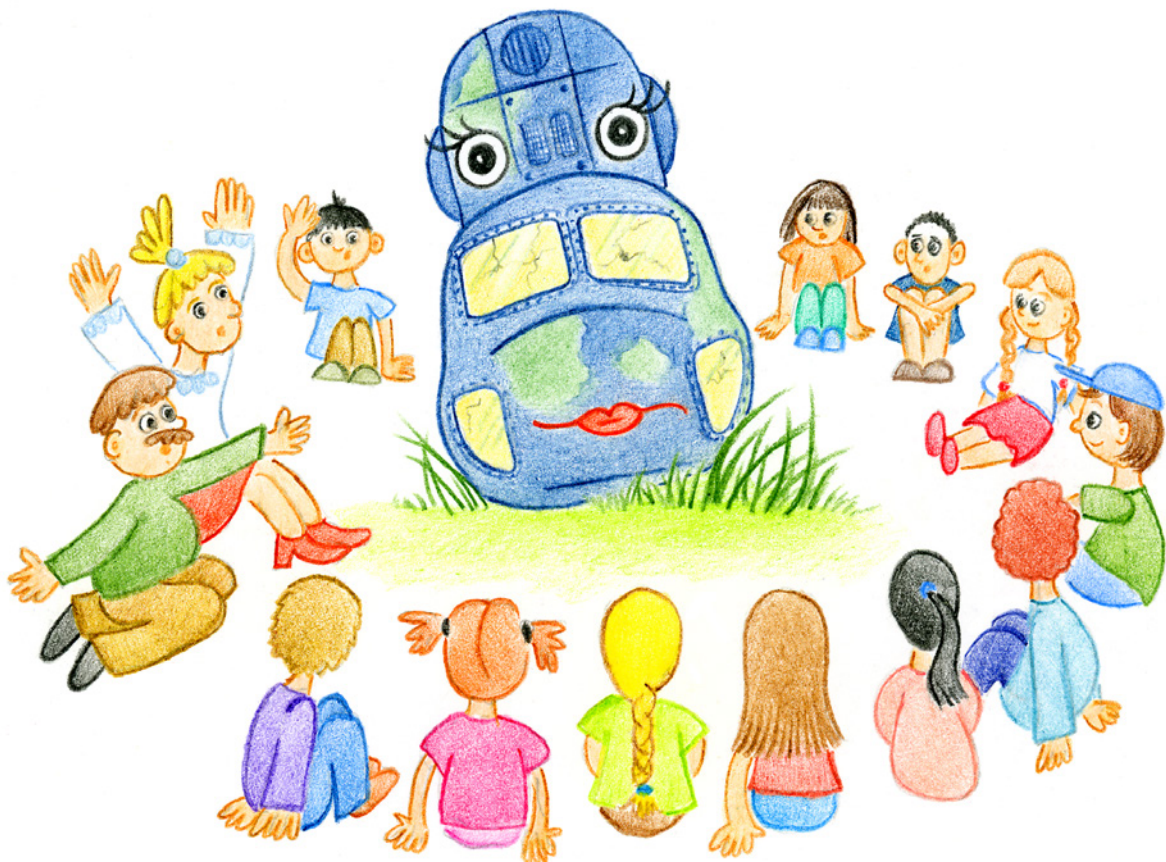
„Ale jen chvíli. Musíme se vrátit na oběd, jinak nás kuchařky poženou koštětem,“ upozornila naoko vážně paní učitelka.

„Máme pro vás překvapení,“ řekl Kuba a spolu se Zuzkou se usadili v trávě kolem kabiny a pokynuli rukou ostatním, aby udělali

totéž. Pak si ukazováčky přiložili ke rtům. „Musíte ale být úplně potichu...“

Všechny děti udělaly kolečko kolem starého vraku. Dokonce i pan Vlastík s paní učitelkou. „To bude asi nějaká nová zábavná hra, kterou si Kuba pro nás připravil. On je na takové věci opravdu neskutečně šikovný,“ zašeptala třídní učitelka Vlastíkovi do ucha a dál čekala, co se bude dít.

Pak se k překvapení všech stalo něco naprosto neočekávaného: vrak kabiny měl jako zázrakem oči a rty. Dvakrát zamrkal, mlaskl a tichým hlasem promluvil: „Zdravím všechny malé i velké, kteří mají rádi svět vrtulníků.“

„Proboha!“ chytla se za hlavu paní učitelka.

„Pšť!“ ukázal Kuba prstem.

„No výborně. To je snad poprvé v životě, kdy mě kárá žák, abych byla ticho!“

„Asi byste vážně měla být,“ odpověděl pan Vlastík téměř šeptem a stejně jako ona zíral na kabinu.

„Jak jste to dokázal?“ podívala se tázavě paní učitelka na majitele muzea.

„Já nic nedělal.“

„Prosím vás, snad po mě nebudete chtít, abych Vám uvěřila, že máte na zahradě mluvící kabinu?“

„Ani já sám tomu nevěřím, víte?“

„Tak jim všem řekni, jak jsem se sem dostala,“ vyzvala kabina pana Vlastíka.

„No jak,“ poškrábal se za krkem. „Dozvěděl jsem se o ní od kamaráda. Měsíce jsem jezdil okolo jako slepýš a nevěděl, že stojí odstavená, chudera malá, v opravdu hrozném stavu nedaleko odtud. Když jsem ji uviděl, okamžitě mě chytila za srdíčko. Tenhle malý vrtulník je nádherný stroj, když se udržuje. Je potom radost se na něj dívat. Říkal jsem si proto, že ho musím zachránit. Asi dva měsíce jsem jednal s bývalým majitelem a přesvědčoval ho, aby mi vrtulník prodal. Nejprve nechtěl o prodeji ani slyšet, nakonec si ale dal říct.“

„Přesně tak to bylo,“ usmála se kabina.

„A dál?“ vyzvíдалy děti. „Co bylo dál?“

„Dál nebylo nic,“ odpověděl pan Vlastík. „Chtěl jsem se co nejdříve pustit do oprav, aby ze stroje byl zase krásný vrtulník, ne jen vrak rozbité kabiny. Ale to víte,“ pokrčil smutně rameny. „Jsem v muzeu sám. A taková oprava zabere neskutečně moc času i peněz, které samozřejmě nemám. Takže musím pomalu a postupně...“

„A já se tady mezitím dál rozpadám,“ posmutněla kabina.

„Když jsi ten vrtulník, kde máš vrtuli?“ ozval se Jindra, další ze spolužáků, který kromě toho, že byl prohlášen za třídního baviče číslo jedna, byl považován taky za chytrolína číslo jedna. Sice všechno věděl a všechno znal, ale vše, na co sáhl, bylo předem určeno ke zkáze.

„Vrtulníky nemají vrtuli,“ smála se kabina.

„Lžeš! Všechny vrtulníky mají vrtuli,“ rozčiloval se Jindra. „Já to moc dobře vím!“

„Vrtulníky mají v první řadě rotor,“ pustil se do vysvětlování pan Vlastík. „Tento typ vrtulníku, pokud je celý pohromadě, má třílistý nosný rotor a vzadu dvoulistý tlačný vyrovnávací rotor, chcete-li to odborněji.“

„To je naprosto přesně řečeno,“ slastně mlaskla kabina.

„Třílistý?“ zajímalo Kubu.

„Ano, tři velké dlouhé listy upevněné nad kabinou. Počkej, přinesu obrázek a ukážu vám to,“ řekl pan Vlastík a zvedl se.

„Ale to né,“ vykřikla paní učitelka, když se podívala na hodinky. „Obávám se, že naše prohlídka končí. Blíží se čas oběda. Hola, hola, školní jídelna volá!“

„Nee!“ křičely děti. „Teď nemůžeme jít pryč, chceme vědět...“

„Nemůžeme, ale musíme. Bohužel,“ odpověděla paní učitelka.

„Tak přijďte zase zítra,“ navrhoval pan Vlastík. „Budu mít otevřeno.“

„Zítra začínají jarní prázdniny,“ prohodila Zuzka, „ale mně to vůbec nevádí. Právě naopak, přijdu ráda hned ráno.“

„Já taky přijdu,“ ozval se Kuba a ostatní děti se přidávaly.

„Jste prostě vážně neuvěřitelný,“ usmála se paní učitelka na majitele muzea. „Vaše triky s mluvící kabinou jsou velmi efektní. Udělal jste na mě velký dojem. Nevím, jak jste to dokázal, ale to je snad poprvé v životě, kdy se děti chtějí dobrovolně vrátit do nějakého muzea.“

„A poprvé v životě, kdy vás napomínaly, abyste byla ticho,“ culil se pan Vlastík.

„Co to je mít prázdniny?“ zeptala se kabina.

„Zítra ti to řeknu,“ mrkla na ni Zuzka a spolu s ostatními se vydali na oběd.

Mi-2, seznamte se

Další den ráno se celá třída sešla před muzeem. Děti, které nebydlely poblíž, přišly i s rodiči. K překvapení všech se k nim přidala také paní učitelka.

„Jsem prostě zvědavá ženská,“ smála se vykuleným obličejům dětí. „Už je otevřeno?“ zajímala se hned.

„Ještě deset minut,“ odpověděl Kuba.

„Jeden, dva, tři... Vy jste tady vážně všichni,“ divila se paní učitelka, když přepočítala děti.

„Jasně,“ culila se Zuzka. „Podívejte, donesla jsem obrázek toho vrtulníku. Tatínek mi ho včera vytiskl.“

„Já ho mám taky,“ chlubil se Vašek.

„Nepřestávám žasnout! Vy jste se dobrovolně připravili,“ ne vycházela opět z údivu paní učitelka.

To už se ale otevřela velká dřevěná vrata a pan Vlastík vítal návštěvníky k prohlídce.

Děti nechaly rodiče, aby si prohlédli muzeum, a hned se rozeběhly na zahradu. Kabina už na ně čekala. „Tak vy jste nakonec vážně přišli,“ usmála se.

„Samozřejmě,“ neváhal Jindra s odpovědí. „Chtěl bych si poslechnout, kde tě vyrobili, a hlavně, jestli jsi vůbec někdy létala a jak to vlastně máš s tou vrtulí.“

„Rotorem, Jindro. Rotorem!“ Kuba mu poklepal na čelo.

„Ano, rotor. Ty jsi velmi šikovný, Kubo. Tebe mám nejraději,“ mrkla na něho kabina. „Tak dobře, můžeme se seznámit.“ A pustila se do vyprávění: „Jsem malý vrtulník Mi-2. Těch písmen a čísel mám v názvu samozřejmě daleko víc, ale tím vás nebudu zatěžovat. Mé jméno je Tereška. Spolu s ostatními bratry a sestrami nás vyrobili

v sousedním Polsku. Naše rodina je opravdu velká, což ostatně sami brzy poznáte.

Když jsme měly opustit továrnu, stálo nás před výrobní halou celkem deset. Nablýskané nové vrtulníky s dokonalým lakem. Nikde ani škrábanec. Motory nastartované, třílistý nosný a dvoulistý vyrovnávací rotor se otáčely rychleji než lopatky větrného mlýna. Na ten den nikdy nezapomenu. Všem nám tenkrát vrtalo hlavou, jak se dostaneme do cizí země. Neznaly jsme nic jiného než krajinu kolem továrny z doby, kdy s námi naši tovární zalétávací piloti prováděli zkušební lety, aby zjistili, zda jsme v pořádku. Na létání si nás vybírali postupně, ne všechny najednou! Kdybychom s nimi odletěly, kdo by zalétával naše mladší brášky a sestřičky? Dumaly jsme, kam s námi vlastně poletí. Nakonec ale bylo všechno úplně jinak.

Ze sluncem zalitého nebe se k nám pomalu přibližoval velký zelený vrtulník. Byl úplně jiný než my. Dívaly jsme se na něho se zatajeným dechem. To byla, panečku, nádhera! Byl tak velký, že bych se do něj určitě vešla celá. Několikrát nad námi zakroužil, než konečně přistál před tovární halou. Za kabinou pilota se otevřely dveře, ze kterých postupně vystupovali vojáci v uniformách. Rozestoupili se kolem ní a se zájmem si nás prohlíželi.

„Tak co, bando?“ houkl na nás hřmotným hlasem velký vrtulník.

Já se lekla tak, až se mi podlomil podvozek. „Vážně blbý vtípek, takhle na mě bafnout po ránu,“ ušklíbla jsem se.

„Olej máte zahřátý? Můžeme letět?“ zakřičel zase velký vrtulník.

„Tobě tak něco budu říkat,“ odvětila jsem a obláčky obdivu z prvního dojmu, které na mě před chvílí udělal, se rozplynuly jako dým z výfuku. „A co takhle nejdříve se představit? Nevím, odkud jsi, ale slušným mravům tě očividně neučili.“

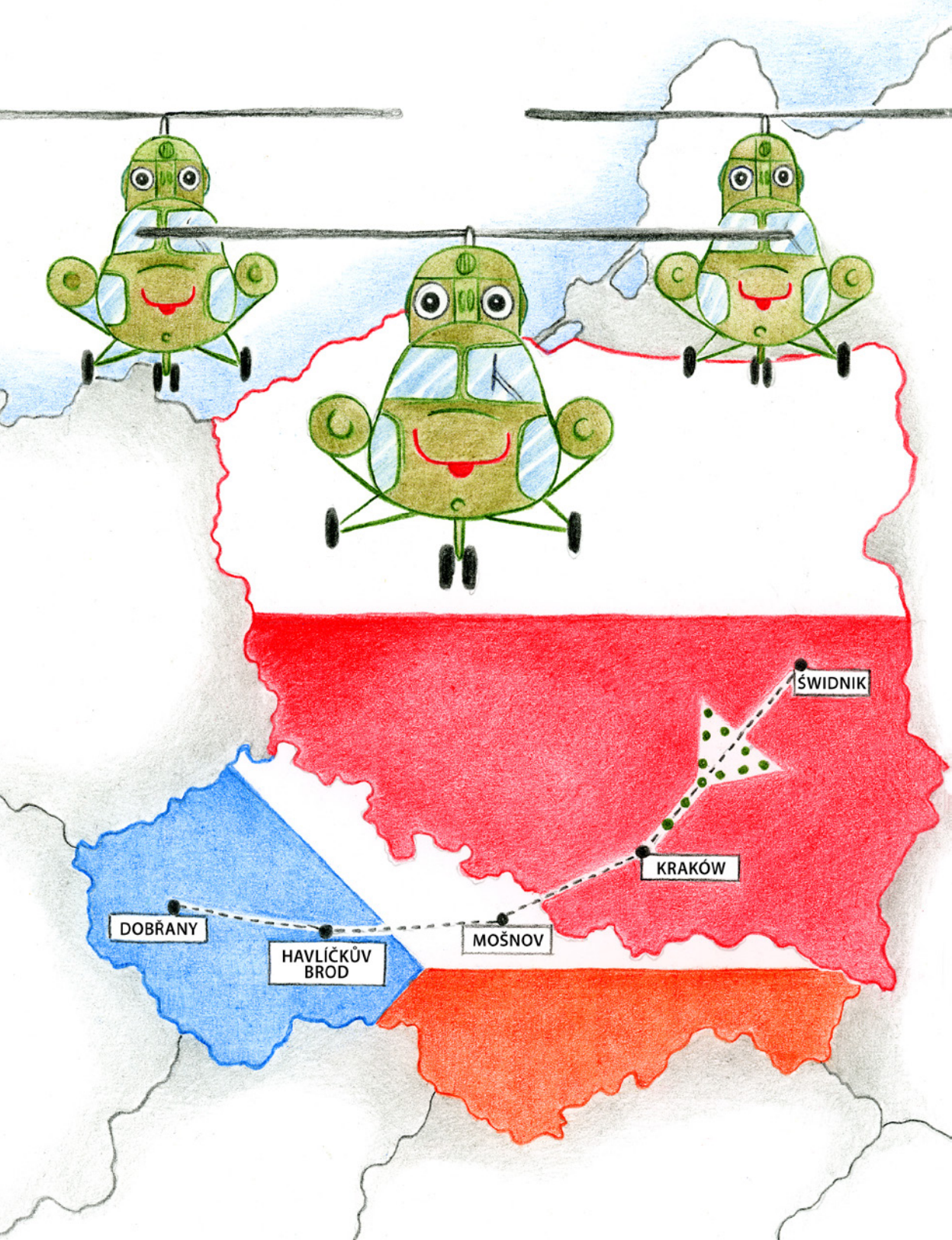
„Jo, pardon, jsem vrtulník Mi-8. Říkají mi Michal a přiletěl jsem si pro vás,“ ledabyle utrousil.

„Aha,“ ozval se Kryštof, bráška, který byl jen o pár hodin starší než já. Kryštofovu povahu bych jednou chtěla mít. Takový stroj, který se neustále tváří, jako by mu uletěly všechny rotory.

„Mi-8 Michal? Tak zatím tedy nevím, jestli mě těší. V každém případě já jsem Mi-2 Terezka.“ Mírně jsem sklonila předeek.

Michal se šibalsky pousmál: „Nevíš, jestli tě má těšit, že mě poznáváš? Mělo by ale. A víš proč?“ Bez počkání na mou odpověď pokračoval dál. „Protože já jsem ten, který vám ukáže cestu do nového domova. Jenom já a nikdo jiný.“

„No skvěle!“ obrátila jsem oči na vrch kabiny a dělala, jako že si kontrolovuji listy rotoru. V tu chvíli mi to jednoduše přišlo jako nejlepší nápad. Stokrát lepší než se vybavovat s tímhle namyšleným vrtulníkem, jestli mi rozumíte.

DOBŘANY

HAVLÍČKŮV
BROD

MOŠNOV

KRAKÓW

ŚWIDNIK